

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 11.1.2012
KOM(2011) 941 slutlig

GRÖNBOK

Mot en integrerad europeisk marknad för kort-, internet och mobilbetalningar

(Text av betydelse för EES)

1. INLEDNING

Säkra, effektiva, konkurrenskraftiga och innovativa elektroniska betalningssystem är en avgörande faktor för att konsumenter, näringsidkare och företag ska kunna dra full nytta av den inre marknadens fördelar. Detta blir ännu viktigare när världen går från traditionella affärsverksamheter mot e-handel. Handeln med varor och tjänster i Europa håller på att förändras i grunden. Människorna och företagen i EU blir allt aktivare utanför det egna landet, och smidiga gränsöverskridande elektroniska betalningar underlättar deras vardag betydligt. Genom att bygga på de resultat som har nåtts när det gäller betalningar från privatpersoner har EU möjlighet att stå i frontlinjen för utvecklingen av framtidens betalningar, vare sig de görs genom betalkort, på internet eller via en mobiltelefon.

En första viktig milstolpe på den här resan är det gemensamma eurobetalningsområdet (SEPA), som baseras på förutsättningen att det inte får finnas några skillnader mellan gränsöverskridande och inhemska elektroniska massbetalningar¹ i euro inom EU. SEPA-projektet täcker de viktigaste massbetalningsinstrumenten, det vill säga kontoöverföringar, autogiro och betalkort. Med utgångspunkt i detta bör SEPA fungera som en språngbräda för att skapa en konkurrenskraftig och innovativ europeisk betalmarknad på två sätt. För det första gäller det den alltmer ökande användningen av online- eller internetbetalningar (e-betalningar) och mobilbetalningar (m-betalningar). Det är framför allt den massiva spridningen av datormobiler (smarttelefoner) som förändrar betalningslandskapet och ger upphov till nya betalningsapplikationer, till exempel smartkort, som ersätter plånböcker och fysiska betalkort, eller virtuella kollektivtransportbiljetter som lagras i mobiltelefonen. Här kan SEPA:s EU-täckande betalningsinstrument utgöra grunden för mer integrerade och säkrare betalningsinnovationer. För det andra kan de befintliga standarder och regler som utformats inom ramen för SEPA även tillämpas på betalningsinstrument i andra valutor än euro, vilket innebär att gränserna för den inre marknaden för betalningar utvidgas till att omfatta betalningar i andra valutor än euro.

Fördelarna med en ökad marknadsintegration skapas främst genom följande fyra drivkrafter:

- 1) *Ökad konkurrens* – i en nätverksindustri som betalningsmarknaden underlättas marknadstillträdet för nya aktörer eller konkurrenter från andra medlemsstater genom integration. Baserat på gemensamma öppna standarder skulle tjänsteleverantörerna kunna erbjuda sina befintliga betalningslösningar i mer än ett land. På så sätt skulle de expandera sin verksamhetsbas och skapa ytterligare incitament för innovation. Till följd av detta skulle kostnaderna och priserna för att tillhandahålla betalningar konvergera nedåt. Ökad konkurrens kan dessutom minska de två befintliga kortsystemens dominans på betalkortmarknaden.
- 2) *Ökad valfrihet och insyn för konsumenterna* – med ett bredare urval av konkurrenskraftiga tjänster skulle betalningsanvändarna kunna välja de betalningsinstrument och leverantörer som bäst tillgodoser deras behov. I dag är

¹ Massbetalningar definieras som betalningstransaktioner där minst en part i transaktionen (dvs. betalningsavsändaren, betalningsmottagaren eller båda) inte är ett finansinstitut. Massbetalningar utgör således alla betalningstransaktioner som inte sker mellan två banker.

konsumenterna ofta inte medvetna om kostnadseffekterna av de val de gör². Till följd av de dolda kostnaderna används ofta den dyraste betalningsmetoden och de indirekta kostnaderna överförs direkt på alla konsumenter genom höjda priser. En integrerad och öppen marknad skulle däremot styra konsumenterna mot de effektivaste betalningsinstrumenten.

- 3) *Mer innovation* – en integrerad marknad ökar stordriftsfördelarna. Detta innebär att de befintliga aktörerna skulle få fler möjligheter att spara på sina kostnader eller öka sina inkomster. Dessutom skulle incitamenten för nya marknadsaktörer och den geografiska räckvidden för innovativa lösningar öka.
- 4) *Ökad betalningssäkerhet och stärkt konsumentförtroende* – i linje med de framsteg som gjorts när det gäller säkra betalningar vid köpställena, skulle en integrerad marknad öka säkerheten i och konsumenternas förtroende för distansbetalningar, såsom e-betalningar och m-betalningar.

En integrerad EU-marknad för betaltjänster skulle också som en sidoeffekt producera administrativa data som kan användas för harmoniserad statistik. Detta skulle i sin tur öka kvaliteten på och omfattningen av EU-statistiken, utan merkostnader för företagen och med begränsade investeringar från statistikverksamma.

Syftet med denna grönbok är att utvärdera det nuvarande landskapet för kort-, internet- och mobilbetalningar i EU, kartlägga luckor mellan det rådande läget och visionen om en fullständigt integrerad betalningsmarknad samt de hinder som har gett upphov till dessa luckor. Syftet med grönboken är vidare att inleda en bred samrådsprocess med intressenterna så att de kan bekräfta eller komplettera kommissionens analys och bidra till att finna de lämpligaste metoderna för att förbättra marknadsintegrationen.

2. DET NUVARANDE BETALNINGSLANDSKAPET OCH DESS BRISTER

Marknaden för massbetalningar i euro är en av världens största och omfattar miljontals företag och hundratals miljoner människor. Enligt statistik från Europeiska centralbanken (ECB) genomfördes nästan 58 miljarder massbetalningstransaktioner bara inom euroområdet under 2009. Bilaga 1 innehåller ett diagram med en uppdelning per betalningsinstrument. De ekonomiska fördelarna med en integration av betalningsmarknaden är således betydande. Undersökningar visar till exempel att en fullständig övergång till SEPA för kontoöverföringar, autogiro och betalkort skulle kunna ge direkta och indirekta fördelar till ett värde på över 300 miljarder euro under en sexårsperiod. Den nuvarande integrationsgraden för betalningar på EU-nivå varierar påtagligt mellan de olika betalningsinstrumenten (exempelvis kontoöverföringar, autogiro och betalkort) och de betalningskanaler (e- eller m-betalningar) som används för att göra en betalning.

2.1. Grundläggande betalningsinstrument (kontoöverföringar och autogiro)

Kontoöverföringar och autogiro är de enda betalningsinstrument som det finns ett särskilt EU-täckande betalningssystem för, nämligen reglerna för SEPA-kontoöverföringar (SCT),

² Detta är följden av komplexa avgifter mellan de olika betaltjänstleverantörer som är involverade i betalningstransaktioner och avgifter från betaltjänstleverantören till den näringsidkare som säljer varan eller tjänsten.

och SEPA-autogiro (SDD), som tagits fram av Europeiska betalningsrådet (EPC) för eurobetalningar. I december 2010 lade kommissionen fram ett förslag till förordning där obligatoriska tidsfrister fastställs för de nationella betalningssystemens övergång till EU-omfattande system³. Uppnåendet av denna viktiga milstolpe kommer att lägga grunden för ytterligare marknadsintegration för de betalningsinstrument och betalningskanaler som beskrivs nedan.

2.2. Betalkort

Betalkort är det vanligaste och mest använda elektroniska betalningsinstrumentet för massbetalningar. Räknat i volym (antalet transaktioner) utgjorde kortbetalningar en tredjedel av alla massbetalningar under 2009. Det fanns 2009⁴ cirka 726 miljoner betalkort i omlopp i EU, vilket utgör 1,45 kort per capita. I genomsnitt spenderade EU-konsumenterna 2 194 euro per kort vid 43 korttransaktioner på köpstället. (Se bilaga 1 för landsspecifika uppgifter.)

Integrationen av den europeiska betalkortsmarknaden är emellertid långt ifrån fullständig och de konkreta resultaten är fortfarande begränsade. En snabb ökning av volymen av kortbetalningar under det senaste årtiondet och de omfattande skaleffekter som blivit följden av detta har inte lett till några större minskningar av kostnaderna för konsumenterna, avgifterna mellan banker eller handelns kortavgifter. Nationella betalkort godtas ofta inte utanför hemmedlemsstaten, vilket hindrar den inre marknadens utveckling. Kortbedrägerierna är också fortfarande ett problem, särskilt när det gäller distansbetalningar.

2.3. Betalningar via internet (e-betalningar)

E-betalningar är betalningar som görs via internet, vanligen på ett av följande tre sätt:

- 1) *Betalning genom en korttransaktion* på distans via internet.
- 2) *Banktjänster på nätet*: kontoöverföringar eller autogiro via internet, där betalaren använder en internetbank för autentisering (fungerar för närvarande endast på nationell nivå)⁵.
- 3) Betalningar via *leverantörer av e-betalningstjänster*, som konsumenten har skaffat ett individuellt konto hos. Kontona kan finansieras via "traditionella" betalningsmetoder, till exempel en banköverföring eller en kreditkortsbetalning.

I och med e-handelns uppkomst, dvs. att köpa och sälja produkter via internet, spelar e-betalningar en allt viktigare roll. Enligt Forrester Research⁶ beräknas antalet personer som handlar på internet i Europa att öka från 141 miljoner 2009 till 190 miljoner 2014. E-handelsmarknadens årliga tillväxttakt under de kommande fem åren beräknas till cirka 10 procent. Den genomsnittliga köpkraften på EU-nivå beräknas öka från 483 euro 2009 till 601 euro 2014. Trots den betydande tillväxtpotentialen utgör e-handel för närvarande endast

³ Förslag till förordning om antagande av tekniska krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 (KOM(2010)775),
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010PC0775:SV:NOT>.

⁴ Källa: ECB:s betalningsstatistik, februari 2011. För detaljerad landsstatistik, se bilaga 1.

⁵ Dessa transaktioner kan antingen göras direkt via betalarens onlinebanksystem eller via en tredje part (t.ex. Ideal i Nederländerna, Giropay och Sofortüberweisung i Tyskland eller EPS i Österrike).

⁶ <http://www.forrester.com/ER/Press/Release/0,1769,1330,00.html>

3,4 procent av hela Europas detaljhandel⁷, så det finns fortfarande en avsevärd outnyttjad tillväxtpotential.

Enligt ett offentligt samråd om framtiden för elektronisk handel⁸, har just betalningar identifierats som ett av de största hindren för e-handels framtida tillväxt. Bland de centrala frågor som framkom under samrådet finns mångfalden betalningsmetoder i de olika medlemsstaterna, betalningskostnaderna för konsumenter och näringsidkare, särskilt för betalningar av låga belopp (mikrobetalningar), och betalningssäkerhet. Det saknas en konsekvent och heltäckande (själv)reglerande ram, vilket innebär att den europeiska e-betalningsmiljön för närvarande i hög grad splittras upp av nationella gränser. Det finns endast ett fåtal effektiva nationella e-betalningssystem och få stora internationella aktörer från länder utanför EU är aktiva på marknaderna.

2.4. Mobilbetalningar (m-betalningar)

M-betalningar är betalningar där betalningsuppgifterna och betalningsinstruktionen inleds, överförs eller bekräftas via en mobiltelefon eller mobilanordning. Det kan gälla online- och offlineköp av tjänster och digitala eller fysiska varor.

Mobilbetalningar kan klassificeras enligt följande två huvudkategorier:

- 1) *M-betalningar på distans* sker oftast via internet/WAP⁹ eller genom så kallade premium-sms-tjänster som debiteras betalningsavsändaren genom mobilnätoperatörer. För närvarande baseras de flesta m-betalningarna på distans på kortbetalningssystem. Andra lösningar, som bygger på kontoöverföring eller autogiro, är tekniskt genomförbara och förmodligen lika säkra, effektiva och konkurrenskraftiga, men de verkar ha svårt att ta sig in på marknaden.
- 2) *Betalningar på kort avstånd (proximity payments)* sker vanligen direkt vid köpstället. Genom att använda närfältskommunikation (Near Field Communication, NFC), som för tillfället är den ledande tekniken när det gäller betalningar på kort avstånd, krävs det specialutrustade telefoner som känns igen av läsarmodulen på köpstället (t.ex. butiker, kollektivtrafik och parkeringar).

Dessa definitioner visar, särskilt för m-betalningar på distans, att avgränsningen mellan e-betalningar och m-betalningar är vag, och den kan bli ännu vagare i framtiden.

Räknat i betalningsvolym är betalningar via mobiltelefoner den betalningsmetod som för närvarande ökar snabbast. Den snabba spridningen av datortelefoner med möjlighet att installera sofistikerade betalningsapplikationer har drivit på utvecklingen. Juniper Research beräknar att värdet på alla m-betalningar i världen kommer att öka från 100 miljarder US-dollar till 200 miljarder US-dollar mellan 2010 och 2012. Andra undersökningar visar att värdet på m-betalningar i världen kommer att överstiga 1 biljon US-dollar 2014, och siffran uppgår till sammanlagt 350 miljarder bara i Europa. Det

⁷ <http://www.retailresearch.org/onlineretailing.php>

⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2010/e-commerce_en.htm

⁹ Wireless Application Protocol (WAP) utvecklades av Open Mobile Alliance (OMA), ett forum för branschintressenter som har inrättats för att man ska kunna enas om gemensamma specifikationer för mobiltelefonindustrin. En wap-läsare är en vanlig webbläsare för mobiltelefoner.

uppskattas också att en av fem datortelefoner kommer att vara NFC-kompatibla vid samma datum.

Marknadsspridningen för m-betalningar i EU har en betydande orealiserad potential jämfört med exempelvis Asien/Stillahavsregionen. Enligt uppskattningar från marknadsundersökningsföretaget Gartner fanns det 7,1 miljoner mobilbetalningsanvändare i Västeuropa 2010, jämfört med 62,8 miljoner användare i Asien/Stillahavsregionen, där Japan står för en stor andel. En av de viktigaste orsakerna till den långsammare marknadspenetrationen i Europa är den starkt splittrade marknaden för mobilbetalningar. De största marknadsaktörerna (mobilnätoperatörer, betalningstjänstleverantörer, mobiltelefonstillverkare) har ännu inte enats om en genomförbar affärsmodell som möjliggör driftskompatibla betalningslösningar. Till följd av detta lanseras de största och mest lovande globala m-betalningsinitiativen för närvarande utanför Europa. Apple, Google och Visa har alla aviserat omfattande satsningar för att gå in i m-betalningssegmentet.

Insatserna för att integrera m-betalningar på EU-nivå sker för närvarande på en självreglerande basis. I detta sammanhang samarbetar EPC med mobilbranschens globala samarbetsorganisation GSMA. En vitbok om mobiltelefonbetalningar, med tonvikt på mobilbetalningar via betalkort, publicerades i juli 2010¹⁰.

Precis som för e-betalningar saknas en konkret EU-ram för att hantera de viktigaste frågorna, exempelvis tekniska standarder, säkerhetsaspekter, driftskompatibilitet och samarbete mellan marknadsdeltagarna, vilket innebär att splittringen av m-betalningsmarknaden i Europa riskerar att kvarstå. Dessutom verkar (potentiella) marknadsdeltagare vara ovilliga att investera i både e- och m-betalningar så länge som det rättsliga läget när det gäller möjligheterna att tillämpa samma gemensamma avgiftssystem som för betalkort inte har lösts på ett tillfredsställande sätt (se punkt 4.1).

3. VISION OCH MÅL

Enligt den vision för SEPA som lagts fram av kommissionen och ECB för elektroniska massbetalningar i euro inom EU¹¹, bör man inte göra någon åtskillnad mellan gränsöverskridande och nationella betalningar. Med utgångspunkt från SEPA:s standarder och regler bör denna åtskillnad även avskaffas för betalningar i andra valutor än euro inom EU. Detta skulle leda till en verklig digital inre marknad på EU-nivå. En fullständig integration skulle ge följande fördelar:

Konsumenterna kan använda ett enda bankkonto för alla betalningstransaktioner, även om de bor utanför hemlandet eller ofta reser inom EU. Genom att innovationstakten ökas blir betalningarna bekvämare och anpassas till de särskilda omständigheterna för varje köptransaktion (online eller offline, mikrobetalningar eller massbetalningar etc.).

Företag och offentliga förvaltningar kan förenkla och rationalisera sina betalningsprocesser och centralisera sin finansiella verksamhet inom EU. Detta kan leda till betydande besparingar. Gemensamma öppna standarder och snabbare avveckling av betalningstransaktioner förbättrar dessutom kassaflödet.

¹⁰ http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=402

¹¹ Gemensamt uttalande av Europeiska kommissionen och Europeiska centralbanken, http://www.ecb.int/press/pr/date/2006/html/pr060504_1.sv.html.

Näringsidkarna vinner också på billiga, effektiva och säkra elektroniska betalningslösningar. Den ökade konkurrensen leder till att alternativ till kontanthantering blir alltmer attraktiva. Detta leder i sin tur till att en övergång till e-handel blir ett mer attraktivt alternativ och till att kundernas erfarenheter av betalningar förbättras.

Betaltjänstleverantörer, dvs. både leverantörer som är banker och som inte är banker, kan dra nytta av stordriftsfördelar genom standardisering av betalningsinstrumenten, vilket leder till kostnadsbesparingar efter den initiala investeringen. Detta öppnar tillträdet till nya marknader, både för att öka intäktsbasen för befintliga betalningsinstrument och för att lansera innovativa lösningar i större skala.

Teknikleverantörer, till exempel programvaruförsäljare, betalningsförmedlare och it-konsulter, kan bygga sitt utvecklingsarbete och sina lösningar på EU-omfattande instrument, vilket underlättar innovationsinsatser i medlemsstaterna.

För att denna vision ska förverkligas för kortbetalningar, e-betalningar och m-betalningar måste ett antal andra aspekter övervägas, till exempel säkerhet, valfrihet, ohindrad teknik- och branschinnovation, standardisering av de olika komponenterna och driftskompatibilitet. Dessa frågor behandlas mer detaljerat i följande kapitel.

4. BEHOVET AV ATT STIMULERA OCH PÅSKYND A MARKNADSINTEGRATIONEN

I linje med ovanstående vision har fem möjliga sätt att stimulera en ytterligare integration av kortbetalningar, e-betalningar och m-betalningar identifierats.

4.1. Marknadssplittring, marknadstillträde och gränsöverskridande marknadstillträde

I detta sammanhang kan ett antal olika frågor identifieras. Det är viktigt att notera att dessa frågor historiskt sett alla härrör från kommersiell praxis för betalkort, och att de antingen tillämpas i samma form för e- och m-betalningar, eller åtminstone har avsevärda spridningseffekter som har en indirekt inverkan på e- och m-betalningar, till exempel när en e- eller en m-betalning görs via ett betalkort.

4.1.1. Multilaterala förmedlingsavgifter

Enligt den "klassiska" affärsmodellen för fyrpartskortssystem betalas avgifterna mellan bankerna av affärsidkarens betaltjänstleverantör (den inlösande betaltjänstleverantören) och kortinnehavarens betaltjänstleverantör (den utfärdande betaltjänstleverantören) för varje korttransaktion. Förmedlingsavgifterna kan överenskommas bilateralt mellan utfärdande och inlösande betaltjänstleverantörer, eller multilateralt genom ett beslut som är bindande för alla betaltjänstleverantörer som deltar i ett betalkortssystem. Mer bakgrundsinformation om multilaterala förmedlingsavgifter ges i bilaga 2¹².

¹² Bilagan innehåller särskilt närmare uppgifter om den analys som har utförts av Generaldirektoratet för konkurrens i enlighet med artikel 101.3 i EUF-fördraget om en lämplig nivå på multilaterala förmedlingsavgifter genom användning av det s.k. turisttestet eller "merchant indifference"-metoden (MIT).

Konkurrensmyndigheter och tillsynsmyndigheter arbetar med att undersöka förmedlingsavgifter sedan en tid tillbaka. I vissa länder utanför EU¹³ har denna fråga lösts genom lagstiftning. I EU har kommissionen och nationella konkurrensmyndigheter antagit flera beslut om att förbjuda specifika arrangemang för multilaterala förmedlingsavgifter enligt EU:s konkurrensregler¹⁴.

Det vanligaste skälet till att använda multilaterala förmedlingsavgifter är att utfärdande betaltjänstleverantörer utnyttjar dem för att uppmuntra konsumenterna att använda betalkort. De inlösande betaltjänstleverantörerna gör det möjligt för de utfärdande betaltjänstleverantörerna att ge ut kort utan avgift eller till en låg avgift och eventuellt inkludera bonusar¹⁵ för konsumenterna (t.ex. flygmil). Denna "balanseringsmekanism" kan skapa effektivitetsvinster genom ökad kortanvändning.

Avgiftsnivåerna skiljer sig stort, vilket även gäller betalningstiderna. Räckvidden för de rättsliga förfaranden som man arbetar med eller har slutfört på nationell och europeisk nivå varierar också starkt, och allt detta kan leda till en snedvridning av den inre marknaden. Detta kan i sin tur förvärra uppsplittringen av marknaden och innebär att privatpersoner ännu inte kan dra nytta av fördelarna med en inre marknad för betalkort.

Dessutom kan höga multilaterala förmedlingsavgifter hindra lågkostnadskortsystem och andra betalningssystem (t.ex. e-betalningar och m-betalningar).

Dessa aspekter av multilaterala förmedlingsavgifter gäller ofta avseende fyrpartssystem. I trepartssystem – där det bara finns en betaltjänstleverantör som serverar både betalningsavsändare och betalningsmottagare – tas en "implicit" förmedlingsavgift ut som kan ge upphov till liknande problem med brist på konkurrens.

Problemen med höga multilaterala förmedlingsavgifter och bristen på insyn (se punkt 4.2) förefaller vara särskilt påtagliga för affärsidkare som godtar företagskort – dvs. betalkort som utfärdas till företag och deras anställda för att de ska kunna betala för utgifter i tjänsten (t.ex. affärsresor och kontorsmateriel)¹⁶ – där kortinnehavarna kan lockas med bonusar och andra fördelar för att använda detta betalningssätt.

Frågor

- 1) De multilaterala förmedlingsavgifterna i samma kortsystem kan variera från ett land till ett annat, och för gränsöverskridande betalningar. Kan detta skapa problem för en integrerad marknad? Anser du att de skilda villkor som gäller på kortmarknaderna i de olika medlemsstaterna avspeglar objektiva strukturella skillnader på dessa marknader? Anser du att olika avgifter för inhemska och gränsöverskridande betalningar kan grundas på objektiva skäl?

¹³ Australien, Förenta staterna.

¹⁴ Beslut om Visa, MasterCard, det polska beslutet om MasterCard, det ungerska beslutet om MasterCard och det italienska beslutet om MasterCard.

¹⁵ Utfärdande banker kan uppmuntra konsumenten att använda sitt kort ofta genom att erbjuda ytterligare fördelar eller belöningar som reseförsäkringar och betalningsrabatter eller till och med genom att återbetala en del av priset för inköpta varor och tjänster. Ibland tas även extraavgifter ut av konsumenterna om de inte betalar med sitt kort tillräckligt ofta eller inte spenderar ett visst belopp inom en viss period.

¹⁶ Företagskort består av tre huvudsakliga underkategorier: i) företagskort till små företagskunder, som till skillnad från privatkundskort inte omfattar några tilläggstjänster, ii) företagskort till medelstora och stora företagskunder, som omfattar tilläggstjänster, och iii) köpkort, som används för företagsinköp och ofta omfattar momsrelaterade fakturerings tjänster.

2)	Finns det ett behov av att öka den rättsliga klarheten för förmedlingsavgifter? Om så är fallet, hur och genom vilket instrument anser du att detta skulle kunna åstadkommas?
3)	Om du anser att det krävs åtgärder när det gäller förmedlingsavgifter, vilka frågor bör i så fall behandlas och hur? Skulle det till exempel vara lämpligt att överväga att sänka de multilaterala förmedlingsavgifterna, skapa insyn i utgifterna och underlätta marknadstillträdet? Bör trepartssystem omfattas? Bör det göras åtskillnad mellan privatkundskort och företagskort?

4.1.2. Anslutning av köpställen utanför hemlandet

Gränsöverskridande inlösen avser en situation där en affärsidkare utnyttjar de tjänster som tillhandahålls av en anslutande betaltjänstleverantör i ett annat land. Enligt detta system gynnas alla affärsidkare av ökad konkurrens om affärsidkarnas serviceavgift, men företagen kan dessutom utse en gemensam inlösande bank för sina transaktioner, vilket ökar den administrativa effektiviteten och den gränsöverskridande konkurrensen.

Det finns emellertid ett antal problem som hindrar utvecklingen av ett system med gränsöverskridande inlösen. Förutom skillnaden i tekniska standarder (som behandlas i punkt 4.3), kan en rad olika regler och arrangemang som tillämpas av internationella kortsystem göra gränsöverskridande inlösen mindre attraktivt för affärsidkarna:

- De internationella kortsystemen tillämpar speciella licensieringssystem och särskilda avgifter/licensavgifter på inlösande banker som erbjuder gränsöverskridande tjänster.
- Gränsöverskridande inlösande banker måste betala den nationella förmedlingsavgift som gäller i det land där köpstället finns till de utfärdande betaltjänstleverantörerna. Detta hindrar affärsidkarna från att välja den billigaste inlösande banken, trots att de gränsöverskridande betaltjänstleverantörerna vanligen inte har deltagit i beslutet om den nationella förmedlingsavgiften, som fastställs av betaltjänstleverantörerna i det berörda landet.
- Gränsöverskridande inlösande banker kan också hamna i underläge i länder där de nationella betaltjänstleverantörerna har parallella nätverk av bilaterala avtal om multilaterala förmedlingsavgifter. Detta hindrar utvecklingen av gränsöverskridande konkurrens eftersom de inlösande bankerna måste betala hela den officiella förmedlingsavgiften.

Frågor

4)	Finns det några hinder för gränsöverskridande eller central inlösen för närvarande? Om så är fallet, varför? Tror du att ett underlättande av gränsöverskridande eller central inlösen skulle kunna ge några väsentliga fördelar?
5)	Hur skulle gränsöverskridande inlösen kunna förenklas? Om du anser att det krävs åtgärder, vilken form bör åtgärderna ha och vilka aspekter bör omfattas? Är till exempel ett obligatoriskt förhandsgodkännande från betalkortssystemet för gränsöverskridande inlösen berättigat? Bör förmedlingsavgifterna beräknas på grundval av näringsidkarens land ("vid köpstället")? Eller bör en gränsöverskridande förmedlingsavgift gälla för gränsöverskridande inlösen?

4.1.3. Co-badging

Genom "co-badging" kombineras flera betalmärken på samma kort eller apparat. I dagens läge kan den bästa lösningen för nya kortföretag att ta sig in på marknaden vara att övertyga utfärdande betaltjänstleverantörer om att sätta deras märke på ett kort som bär ett befintligt (internationellt) kortsystems märke. På så sätt kan kunderna välja mellan betalmärken när de betalar (förutsatt att näringsidkaren godtar båda märkena). De kan också ta hänsyn till eventuella bonusar från sin utfärdande betaltjänstleverantör (flygmil etc.) och eventuella incitament från näringsidkaren (tilläggsavgifter, rabatter, styrning).

I nuläget står det dock inte klart om och i så fall i vilken utsträckning de befintliga kortsystemens regler tillåter att märken som nu även konkurrerar med dem på de nationella marknaderna får finnas med på samma kort. Kortsystemen kan också införa rapporteringskrav eller avgifter för de utfärdande och inlösande bankerna för transaktioner som genomförs med kort med deras märken, även om deras märken inte används i dessa transaktioner. SEPA Cards Framework (SCF) har fastställt en regel om att den utfärdande betaltjänstleverantören, i samråd med konsumenten, i förväg ska kunna välja det märke som ska användas på ett kort med flera märken vid köpstället. Co-badging-metoden kan därför även ge upphov till konkurrensproblem om den används för att begränsa eller på ett otillbörligt sätt påverka valet av märke och/eller betalningsinstrument. För tillfället begränsas systemet med co-badging till kort, men i framtiden kommer det säkerligen att bli alltmer aktuellt även för mobilbetalningar.

Frågor

- 6) Vilka är de eventuella fördelarna och/eller nackdelarna med co-badging? Finns det några begränsningar för co-badging som är särskilt problematiska? Beskriv gärna omfattningen av problemet om du kan. Bör frågan om kortsystemens begränsningar av co-badging hanteras, och om så är fallet, hur?
- 7) När ett betalningsinstrument med flera märken används, vem ska i så fall bestämma vilket instrument som ska prioriteras och väljas först? Hur skulle detta kunna genomföras i praktiken?

4.1.4. Åtskillnad mellan betalkortssystem och behandling av kortbetalningar

En del betalkortssystem har dotterföretag som förmedlar transaktionerna, och de kan kräva att deltagarna i betalkortssystemet använder just det dotterföretaget. Detta utgör ett hinder för tillträdet för betalningsförmedlare och nya betalkortssystem som kan övervinnas genom att man gör en tydlig åtskillnad mellan förvaltningen av betalkortssystemen och de företag som förmedlar kortbetalningar. En åtskillnad skulle öka konkurrensen mellan betalkortssystemen och mellan betalningsförmedlarna och skulle ge bankerna möjlighet att bara delta i infrastrukturer som uppfyller kraven. I SEPA Cards Framework görs en åtskillnad mellan förvaltning av kortsystem och förmedling, men inga specifika arrangemang fastställs.

Resultatet av avsaknaden av en gemensam ram för driftskompatibilitet är att marknaden för kortförmedling är uppsplittrad. De tekniska förfarandena och företagens metoder för clearing- och/eller avvecklingssystem när det gäller betalningar mellan banker som använder olika infrastrukturer måste därför förbättras. Utvecklingen av systemoberoende förmedlingsstandarder skulle också underlätta en åtskillnad mellan betalkortssystemen och betalningsförmedlingsföretagen.

Frågor

8)	Anser du att det är problematiskt att koppla ihop betalkortsystem och betalningsförmedlare? Om så är fallet, varför? Hur omfattande anser du att problemet är?
9)	Bör det vidtas åtgärder på det här området? Är du för en rättslig åtskillnad (dvs. en operativ åtskillnad, även om ägarskapet skulle stanna kvar inom samma holdingbolag) eller för en fullständig ägarskapsåtskillnad?

4.1.5. Tillgång till avvecklingssystem

Till skillnad från banker har betalningsinstitut enligt definitionen i direktiv 2007/64/EG om betaltjänster på den inre marknaden¹⁷ och institut för elektroniska pengar inte direkt tillgång till clearing- och avvecklingssystem. Enligt artikel 2 b i direktivet om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper får endast kreditinstitut och investeringsföretag delta i system som är betecknade som avvecklingssystem. Andra betaltjänstleverantörer hävdar att de inte kan konkurrera med bankerna på lika villkor till följd av detta eftersom de är tvungna att utnyttja en banks tjänster för att avveckla betalningar.

Frågor

10)	Är det ett problem för betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar att de inte har direkt tillgång till clearing- och avvecklingssystem? Om så är fallet, hur omfattande är problemet?
11)	Bör man inrätta en gemensam ram för kortförmedling där reglerna för SEPA:s kortförmedling (dvs. godkännande, clearing och avveckling) fastställs? Bör man inom denna ram fastställa villkor och avgifter för tillgång till kortförmedlingsinfrastrukturer enligt transparenta och icke-diskriminerande kriterier? Bör man i detta sammanhang även behandla frågan om deltagande för betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar i system som betecknats som avvecklingssystem? Bör direktivet om betaltjänster på den inre marknaden och/eller direktivet om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper ändras i enlighet med detta?

4.1.6. Efterlevnad av SEPA Cards Framework (SCF)

Den ram för kortbetalningar (SEPA Cards Framework, SCF) som utvecklades av Europeiska betalningsrådet hade inte genomförts fullständigt den 1 januari 2011 enligt de ursprungliga planerna, eftersom många av ramens underliggande faktorer inte tillämpas aktivt. Ramens potentiella effekter är inte enbart begränsade till betalningar i euro. SCF täcker allmänna kort som används för betalning och kontantuttag i euro inom SEPA-området, men betaltjänstleverantörer och kortsystem som är verksamma i SEPA-länder som inte har euro som valuta har intresse av att bli SCF-kompatibla för att kunna hantera transaktioner i euro. Enligt SCF kommer etablerade kortsystem för eurotransaktioner som inte är SEPA-kompatibla i princip att fasas ut från marknaden. Detta innebär att system som inte är kompatibla med SEPA kommer att försvinna efter det att SCF genomförts fullt ut. Genom SCF införs också ett krav på att kort ska vara SEPA-kompatibla: kortbetalningar måste garanteras av den utfärdande betaltjänstleverantören och EMV-standarderna (alla kort ska

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden (EUT L 319, 5.12.2007, s. 1).

vara försedda med chip och pinkod) måste genomföras fullständigt. Dessa tekniska krav påverkar/begränsar även de affärsmodeller som används inom EU. Å andra sidan kan de system som är tillåtna utnyttja fördelarna med en gemensam integrerad EU-marknad.

Fråga

- 12) Vad anser du om SEPA Cards Framework när det gäller innehåll och marknadspåverkan (produkter, priser, villkor)? Är SCF tillräckligt för att stimulera marknadsintegration på EU-nivå? Finns det några områden som bör ses över? Bör system som inte är kompatibla försvinna efter det att SCF har genomförts fullt ut, eller har de en chans att överleva?

4.1.7. Saldouppgifter

I många affärsmodeller för betaltjänster är förhandsinformation om kontosaldo – vilket är nödvändigt för godkännandet och/eller för betalningsgarantin för en viss betalningstransaktion – en central faktor. Som innehavare av bankkonton har bankerna en ”transitfunktion” som faktiskt avgör hur lönsamma många affärsmodeller blir. Även om konsumenterna för vissa nya betaltjänster skulle samtycka till att kontosaldouppgifter lämnas ut till de betaltjänstleverantörer som de väljer, kan bankerna vägra att ge andra betaltjänstleverantörer tillgång till dessa uppgifter. Med tanke på vikten av säkra betalningar och förtroendet för betalningssystemet i allmänhet och att banker är föremål för tillsyn, kan avslag på begäran om saldouppgift vara berättigat i vissa fall. Det skapar dock en intressekonflikt för bankerna, som kan ha en anledning att vägra att samarbeta, trots att kunderna samtycker. Detta kan hindra uppkomsten av säkra och effektiva alternativa betalningslösningar, även om de är föremål för insynskrav.

Fråga

- 13) Finns det ett behov av att ge andra institut än banker tillgång till information om banksaldon med kundens samtycke? Om så är fallet, vilka begränsningar skulle behövas för utlämnandet av sådana uppgifter? Bör ett ingripande från myndigheternas sida övervägas? Vilka aspekter bör dessa åtgärder i så fall omfatta och hur ska åtgärderna utformas?

4.1.8. Beroende av betalkortstransaktioner

Kortanvändningen fortsätter att öka världen över. De globala transaktionsvolymerna ökade med 9,7 procent mellan 2009 och 2010. När det gäller andra betalningsmedel än kontanter är kort fortfarande det betalningsinstrument som föredras. På de flesta marknader¹⁸ är kortens marknadsandel över 40 procent. Med tanke på den ökande användningen av betalkort, även inom e-handeln, kommer antalet företag vars verksamhet faktiskt är beroende av om de kan godta kortbetalningar sannolikt också att öka. I detta sammanhang uppstår frågan om huruvida det finns ett allmänintresse av att fastställa objektiva regler för under vilka omständigheter och enligt vilka förfaranden som kortbetalningssystem ensidigt kan vägra företag möjligheten att godta kort.

Fråga

¹⁸ World Payments Report 2011, s. 10, CapGemini, RBS och EFMA.

- 14) Med tanke på den ökande användningen av betalkort, anser du att det finns företag vars verksamhet är beroende av om de kan godta betalning med kort? Ge gärna konkreta exempel på företag och/eller branscher. Om så är fallet, finns det ett behov av att fastställa objektiva regler för hur betaltjänstleverantörer och betalkortsystem ska agera gentemot beroende användare?

4.2. Transparent och kostnadseffektiv prissättning på betaltjänster för konsumenter, näringsidkare och andra företag

De verkliga kostnaderna för betaltjänster är ofta otydliga, såväl för konsumenterna som för näringsidkarna, vilket leder till högre betalningskostnader i EU-ekonomin. Bristen på insyn är störst på kortmarknaden, men kopplingarna mellan kort, e-betalningar och m-betalningar påverkar alla betalningsmetoder. Ökad insyn i prissättningen bör dessutom ses som ett sätt att minska kostnaderna för betalningstransaktioner för alla berörda parter, och skulle i slutändan optimera kostnaderna inom EU till fördel för alla betaltjänstanvändare. En annan fråga rörande prissättningen för betaltjänster är mikrobetalningar, dvs. betalningar av låga belopp, som av praktiska skäl ofta sker med kort, via internet eller via mobil. Betalningsavgifterna uppfattas ofta som överdrivet höga, både av konsumenterna och av näringsidkarna, eftersom de vanligen utgör en betydligt högre andel av transaktionsvärdet än vad som är fallet för betalningar av stora belopp. Denna situation kan ha bidragit till utvecklingen av alternativa digitala valutor.

4.2.1. Förhållandet mellan konsumenten och näringsidkaren – insyn

Konsumenterna är sällan medvetna om den totala kostnaden för att använda ett betalningsinstrument, dvs. inte bara de kostnader som tas ut av dem direkt, utan även de kostnader som tas ut av betalningsmottagaren (näringsidkaren). Om kostnaden för att använda olika betalningsinstrument (t.ex. olika kortmärken, kontanter, checker) är densamma för konsumenterna tror de lätt att deras val av betalningsmetod är irrelevant för näringsidkaren. Konsumenterna baserar därför sitt val av betalningsinstrument antingen på bekvämlighet eller på de eventuella fördelar de kan vinna genom att använda en viss betalningsmetod.

Det betalningsinstrument som väljs av konsumenten kanske inte är optimalt när det gäller den totala kostnaden för ekonomin. Näringsidkarna inkluderar normalt sina transaktionskostnader i priset på de varor och tjänster de erbjuder. Slutresultatet blir att alla konsumenter betalar mer för sina inköp för att täcka den verkliga kostnaden för de dyrare betalningsmetoder som en del av konsumenterna väljer att använda.

Genom att öka insynen i den totala kostnaden för att använda olika betalningsinstrument skulle det därför vara möjligt att minska de totala betalningskostnaderna i ekonomin. Detta skulle kunna åstadkommas genom att konsumenterna informeras om hur mycket användningen och/eller behandlingen av ett visst betalningsinstrument egentligen kostar näringsidkarna. I detta sammanhang skulle det vara viktigt att bedöma de sannolika effekterna av ökad insyn på konsumentbeteendet i syfte att bidra till en bättre förståelse av konsumenternas reaktioner och behov.

Fråga

- 15) Bör näringsidkarna informera konsumenterna om de avgifter som de betalar för användningen av olika betalningsinstrument? Bör betaltjänstleverantörerna vara skyldiga att informera konsumenterna om den serviceavgift som affärsidkarna tar ut och inkomsterna från den förmedlingsavgift som de tar ut för

konsumttransaktioner? Är denna information relevant för konsumenterna och påverkar den deras val av betalningssätt?

4.2.2. *Förhållandet mellan konsumenten och näringsidkaren – rabatter, extraavgifter och andra styrningsmetoder*

Ett annat alternativ för att öka insynen i prissättningen i förhållandet mellan konsumenter och näringsidkare och stimulera användningen av de effektivaste betalningsinstrumenten skulle kunna vara en systematisk och omfattande användning från näringsidkarens sida av rabatter, extraavgifter och andra styrningsmetoder (t.ex. selektivt godtagande av vissa kort endast över ett visst belopp, en uttrycklig angivelse av det betalningssätt som föredras). Detta kan skapa incitament för att använda det effektivaste betalningssättet. Enligt principen ”användaren betalar”, bör kostnaderna i princip bäras av den som använder en viss tjänst och inte fördelas över en större grupp.

Det är även befogat att beakta det eventuella missbruk som kan uppstå till följd av extraavgifter, till exempel bristande insyn och brist på praktiska alternativa betalningsinstrument för att undvika att betala en extraavgift¹⁹. Detta har varit ett särskilt problem inom vissa ekonomiska sektorer (t.ex. flygbranschen). Extraavgifter får inte användas som en källa till extrainkomster för näringsidkarna, utan måste begränsas till den verkliga kostnaden för att använda ett betalningsinstrument, vilket också fastställs i artikel 19 i konsumenträttsdirektivet²⁰.

Enligt artikel 52.3 i direktivet om betaltjänster ges näringsidkarna en uttrycklig rätt att ta ut extraavgifter och ge rabatter om ett visst betalningssätt används²¹. Medlemsstaterna får emellertid fortfarande förbjuda eller begränsa extraavgifter (men inte rabatter) på vissa villkor. Medlemsstaterna har valt att tillämpa denna bestämmelse på mycket olika sätt. Skilda valmöjligheter på nationell nivå ökar betydligt komplexiteten på den inre marknaden och skapar förvirring för både konsumenter och näringsidkare, särskilt vid gränsöverskridande transaktioner.

Frågor

- 16) Finns det ett behov av ytterligare harmonisering av rabatter, extraavgifter och andra styrningsmetoder inom EU för kort-, internet- och mobilbetalningar? Om så är fallet, i vilken riktning bör harmoniseringen gå? Bör till exempel
- vissa metoder (rabatter, extraavgifter etc.) uppmuntras, och i så fall, hur?
 - tilläggsavgifter godkännas allmänt, under förutsättning att de begränsas till de verkliga kostnader som näringsidkaren betalar för betalningsinstrumentet i fråga?
 - näringsidkare uppmanas att godta ett enda allmänt använt och kostnadseffektivt elektroniskt betalningsinstrument, utan extraavgifter?

¹⁹ Extraavgifter leder till att konsumenterna i mindre utsträckning söker efter olika alternativ och jämför fullständiga priserbjudanden, vilket är till deras nackdel, enligt UK Office of Fair Trading (OFT), ”Payment surcharges – Response to the Which? super-complaint”, juni 2011.

²⁰ Direktivet antogs den 10 oktober 2011 och kommer att offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* vid årsslutet 2011, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/sv/11/pe00/pe00026.sv11.pdf>.

²¹ Direktivet om betaltjänster gäller emellertid inte för kontant- eller checkbetalningar.

– särskilda regler gälla för mikrobetalningar och, i förekommande fall, för alternativa digitala valutor?

4.2.3. Förhållandet mellan näringsidkare och betaltjänstleverantörer

Insynen i prissättningen av betalningsinstrument och de verkliga kostnaderna för betalningstransaktioner skulle också kunna förbättras genom att man tittar på förhållandet mellan näringsidkare och betaltjänstleverantörer.

Vissa regler som tillämpas av kortbetalningssystemen gör det för närvarande svårt för näringsidkarna att påverka konsumenternas val av betalningsinstrument och begränsar deras egna möjligheter att endast godta vissa utvalda kort. Detta gör att det blir lättare för betaltjänstleverantörerna att ta ut höga förmedlingsavgifter, vilket i sin tur kan leda till ökade kostnader för kortbetalningar och till konkurrensbegränsningar. Följande regler är aktuella i detta sammanhang:

- Regeln om förbud mot extraavgifter (No Discrimination Rule, NDR), enligt vilken näringsidkarna är förbjudna att styra sina kunder mot att använda det betalningsinstrument som de föredrar genom extraavgifter, rabatter eller andra styrningsmetoder.
- Regeln om att alla kort måste godtas (Honour All Cards Rule, HACR), enligt vilken näringsidkarna är skyldiga att godta alla kort inom samma varumärke, även om avgifterna för respektive kort inte är desamma²².
- Praxis med blandade avgifter som tillämpas av inlösande banker. Enligt denna praxis tar den inlösande banken endast ut en genomsnittlig avgift för kortbetalningar av näringsidkaren, och näringsidkaren informeras inte om de förmedlingsavgifter som tillämpas för de olika enskilda kortkategorierna.

Ändringar av reglerna för kortsystemen och de inlösande bankernas metoder skulle kunna stärka näringsidkarnas position i förhandlingarna med de inlösande bankerna, särskilt när det gäller multilaterala förmedlingsavgifter, samtidigt som näringsidkarnas möjligheter att påverka konsumenternas beslut ökas. Detta skulle kunna pressa ned kostnaderna för kortbetalningar i ekonomin och öka nya konkurrerande kortsystems möjligheter att godtas av näringsidkarna.

Frågor

- 17) Skulle ändringar av reglerna för kortsystem och inlösande banker kunna förbättra insynen och underlätta en kostnadseffektiv prissättning av betaltjänster? Skulle sådana åtgärder i sig vara effektiva, eller behövs det kompletterande åtgärder? Skulle sådana förändringar kräva kontroller och avvägningar eller nya åtgärder när det gäller förhållandet mellan näringsidkare och konsumenter, så att konsumenternas rättigheter inte påverkas? Bör trepartssystem omfattas? Bör en åtskillnad göras

²²

I praktiken kan regeln om att alla kort måste godtas ses som två separata regler: att alla kortutgivande banker måste godtas (exempel: om näringsidkarna godtar Visakort som ges ut av lokala banker måste de också godta utländska kort), och regeln om att alla kortprodukter måste godtas (exempel: om näringsidkarna godtar kreditkort för privatkunder måste de också godta de dyrare företagskorterna). Generellt sett ser kommissionen inte några problem med regeln om att alla kortutgivare måste godtas, utan är snarare oroad över konkurrens-effekten av regeln om att alla kortprodukter måste godtas.

mellan konsument- och företagskort? Behövs det specifika krav för mikrobetalningar och påverkas de på något särskilt sätt?

4.3. Standardisering

Om gränsöverskridande driftskompatibilitet genomförs kommer betalningsanvändarna i Europa (företag, kunder och näringsidkare) att kunna dra full nytta av konkurrens, valfrihet och effektivare betalningar. Detta gäller alla elektroniska betalningar och omfattar flera aktörer i betalningsprocessen, beroende på betalningsmetod. Standardiseringen av de olika komponenterna (t.ex. protokoll, gränssnitt, applikationer och tjänster) måste emellertid vara genomgripande²³ för att minimera risken för att eventuella konkurrenter utestängs och innovationen hindras.

Kortbetalningar

Såsom beskrivs ovan omfattar en kortbetalning ett datautbyte mellan den inlösande och den utfärdande betaltjänstleverantören ("A2I-området" – "Acquirer to Issuer"), men också mellan näringsidkaren (eventuellt genom en fysisk betalningsterminal) och den inlösande betaltjänstleverantören ("T2A-området" – "Terminal to Acquirer").

Inom T2A-området saknas det gemensamma gränsöverskridande standarder, och i många fall även nationella standarder. Det finns ett fåtal privata initiativ för att fastställa tekniska specifikationer, exempelvis organisationerna EPAS (Electronic Protocol Application Software) och C-TAP (Common Terminal Acquirer Protocol). Dessa projekt utvecklas emellertid ofta isolerat och i olika riktningar, eftersom de drivs av skilda kommersiella intressen. Det splittrade standardiseringsarbetet har en tredelad effekt. För det första begränsar bristen på gemensamma standarder utbudet av möjliga betaltjänstleverantörer till nationella inlösande betaltjänstleverantörer, vilket hindrar målet att uppnå en konkurrenskraftig inre marknad för betalningstjänster. För det andra måste näringsidkarna underhålla olika system och protokoll för att behandla data i inlösenprocessen – minst ett för varje land de är verksamma i, men i många fall ännu fler, vilket begränsar möjligheterna att centralisera verksamheten och minskar effektivitetsvinsterna. För det tredje leder avsaknaden av gemensamma standarder på T2A-området ofta till att betalkort inte godtas utomlands, en negativ konsekvens för konsumenterna som inte överensstämmer med bestämmelserna om den inre marknaden och en gemensam valuta för kontantbetalningar i euroländerna.

På A2I-området är situationen inte heller tillfredsställande. Betalningsprocessen mellan banker (godkännande, clearing och avveckling av transaktioner) sker för närvarande enligt olika regler för olika kortsystem. En fullständig åtskillnad av systemen och betalningsprocessen (se punkt 4.1.4) kommer att kräva standarder för driftskompatibilitet mellan systemen när det gäller A2I-behandling. Branschens standardiseringsinsatser på A2I-området är begränsade för närvarande och har hittills inte heller vunnit ett särskilt stort gensvar bland alla marknadsaktörer.

Det tredje problemet är certifiering. Varje land och kortsystem har egna kriterier och bedömningsprocesser för obligatorisk certifiering av chipkort, betalningsterminaler etc. Certifiering är emellertid centralt för att garantera betalningssäkerhet, men eftersom varken

²³ Del 7. Standardiseringsavtal – Riktlinjer för tillämpningen av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på horisontella samarbetsavtal (EUT C 11, 14.1.2011, s. 1).

chipkort eller betalningsterminaler är harmoniserade på EU-nivå leder de till alltför höga kostnader för kort- och terminaltillverkare. De marknadsdrivna initiativen OSeC (Open Standards for Security and Certification) och CAS (Common Approval Scheme) lanserades just för att hantera denna fråga. De inledande resultaten ser lovande ut, men initiativen har ännu inte gett några konkreta resultat på marknaden.

Europeiska betalningsrådet har inrättat CSG (Cards Stakeholder Group), som är en övergripande arbetsgrupp för intressenter på området för betalningskort, med företrädare från strategiska sektorer, till exempel näringsidkare, betalningsförmedlare, kortsystem, betaltjänstleverantörer och teknikleverantörer. CSG arbetar för närvarande med en standardiseringsvolym för SEPA Cards, som är den femte versionen av den ursprungliga version som offentliggjordes i december 2010. Syftet med standardiseringsvolymen är att harmonisera SEPA-standarderna så att "alla SEPA-kort fungerar tekniskt sett i varje SEPA-terminal", och främja harmoniserade förfaranden och standarder för certifiering. Hittills har de konkreta resultaten dock varit begränsade när det gäller att skapa en verkligt integrerad marknad för betalkort.

E- och m-betalningar

I oktober 2010 publicerade Europeiska betalningsrådet och GSMA, den globala sammanslutningen av mobiloperatörer, en rapport om mobiloperatörernas och bankernas roll och ansvar i hanteringen av trådlösa tillämpningar²⁴. Bank/kortsektorn och mobilnätoperatörer har följaktligen inlett diskussioner om samarbete och standardisering. Men det krävs konkreta resultat och det finns också flera stora luckor som måste åtgärdas för att man ska kunna uppnå ett stabilt ekonomiskt system som bygger på konsekventa affärsmodeller för mobilbetalningar som fungerar över gränserna.

Standardiseringsarbetet med m-betalningar bör ha som mål att säkra fullständig driftskompatibilitet mellan m-betalningslösningar och stödja öppna standarder för att möjliggöra rörlighet för konsumenterna. Med tanke på de särskilda egenskaperna hos m-betalningar bör standardiseringsarbetet omfatta frågan om möjligheten att överföra mobilbetalningsapplikationer (dvs. att konsumenten tar med sig sina betalningsapplikationer när de byter mobilnätoperatör).

Problemen med bristen på gemensamma standarder förefaller vara mindre för elektroniska betalningar. Detta beror delvis på användningen av internet som en gemensam plattform med fastställda kommunikationsprotokoll. Även om e-betalningar inleds på nätet behandlas de ofta som vanliga kortbetalningar eller behandlas genom onlinebankplattformar i nästa skede. Problemet med e-betalningar är därför snarare bristen på driftskompatibilitet mellan aktörerna i betalningskedjan (se punkt 4.4.) än att det saknas standarder. Slutligen bör standardisering också innebära att lösningar för e- och m-betalningar som erbjuds konsumenterna är lättillgängliga och användarvänliga.

Frågor

- 18) Håller du med om att det skulle vara bra med gemensamma standarder för kortbetalningar? Vilka är de största luckorna, om det finns några? Finns det andra

²⁴

http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=423

aspekter som är speciella för kortbetalningar än de tre som nämns ovan (A2I, T2A, certifiering), som skulle kunna förbättras med hjälp av ökad standardisering?

- 19) Är de befintliga ledningsstrukturerna tillräckliga för att samordna, driva på och se till att gemensamma standarder godkänns och genomförs inom en rimlig tidsram? Är alla intressentgrupper tillräckligt representerade? Kan konfliktlösningen förbättras på något särskilt sätt och kan insatserna för att nå samförstånd påskyndas?
- 20) Bör europeiska standardiseringsorgan, till exempel Europeiska standardiseringskommittén (CEN) eller Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder (ETSI) spela en aktivare roll i standardiseringen av kortbetalningar? Inom vilka områden tror du att de skulle kunna göra bäst nytta och vilka resultat skulle deras medverkan kunna leda till? Finns det några andra nya eller befintliga organ som skulle kunna underlätta standardiseringen av kortbetalningar?
- 21) När det gäller e- och m-betalningar, anser du att det finns några särskilda områden där ökad standardisering skulle vara centralt för att stödja grundläggande principer, såsom öppen innovation, överförbara applikationer och driftskompatibilitet? Om så är fallet, vilka?
- 22) Bör europeiska standardiseringsorgan som CEN eller ETSI spela en aktivare roll i standardiseringen av e- eller m-betalningar? Inom vilka områden tror du att de skulle kunna göra bäst nytta och vilka resultat skulle deras medverkan kunna leda till?

4.4. Driftskompatibilitet mellan betaltjänstleverantörer

Samarbete är ett grundläggande krav i en nätverksindustri som betalningar, eftersom alla betalningar kräver ett avtal mellan betalningsavsändarens och betalningsmottagarens betaltjänstleverantör. För att se till att alla betalningar når mottagaren utan förluster för de aktörer och förmedlare som deltar i transaktionen är det därför önskvärt med ökad samordning i form av fullständig driftskompatibilitet.

Förutom insatserna för att undanröja de hinder som nämns ovan, särskilt när det gäller inlösande banker och kommersiella regler, kan principen om driftskompatibilitet enligt kommissionens förslag om kontoöverföringar och autogiro tillämpas på kortmarknaden.

4.4.1. Driftskompatibilitet för mobilbetalningar

Marknaden för mobilbetalningar i Europa befinner sig fortfarande i sin linda. Ett av de största hindren för ett brett upptag av m-betalningar är det låsta läge som råder mellan mobilnätoperatörer, traditionella betaltjänstleverantörer (banker) och andra aktörer, till exempel tillverkare eller applikationsutvecklare. Mobilnätoperatörerna verkar vilja behålla kontrollen över branschen, åtminstone sin roll som säkerhetsansvariga för tjänsten. Samtidigt vill aktörer inom e-betalningsområdet utöka sin verksamhet till att omfatta den mobila miljön (både för distansbetalningar och betalningar på kort avstånd).

Det förefaller sannolikt att privata aktörer som kontrollerar standarderna, och följaktligen driftskompatibiliteten, kommer att dominera hela betalningskedjan, dvs. själva apparaten, applikationsplattformen och säkerhetsansvaret. I denna situation finns det en allvarlig risk för splittring genom privatägda lösningar. Dessutom bör man inte förbise betydelsen av andra sektorer som kan vara involverade i driftskompatibilitetsaspekterna utan att spela en ledande

roll i standardiseringsstrategin, exempelvis kollektivtransporten (biljettbetalning) eller hälsosektorn (kortbaserade sjukförsäkringsbetalningar).

4.4.2. Driftskompabilitet för elektroniska betalningar

Europeiska betalningsrådet har beslutat att inte inrätta ett eget onlinebanksystem, utan föreslår i stället att en ram för driftskompabilitet ska utvecklas som möjliggör konkurrens mellan olika system som de enskilda bankerna själva kan bestämma om de vill ansluta sig till. Hittills har inga betaltjänstleverantörer som inte är banker tillåtit delta i detta arbete²⁵. Tre bankbaserade system²⁶ har arbetat med ett "genomförbarhetskoncept" för att testa driftskompabiliteten mellan systemen. Det är ännu för tidigt att säga om projektet skulle kunna utökas till ett EU-omfattande system.

Samtidigt har EBA Clearing, ett clearing- och avvecklingsföretag med nästan 70 banker som aktieägare, annonserat ett initiativ för e-betalningar baserat på onlinebanker. Företaget räknar med att lansera ett pilotsystem i maj 2012.

4.4.3. Driftskompabilitet och konkurrens

Det bör göras åtskillnad mellan teknisk driftskompabilitet och kommersiell driftskompabilitet, dvs. näringsidkarens möjlighet att välja inlösande bank och kundernas möjlighet att välja utfärdande bank, oavsett var den är etablerad. Det är också viktigt att lösa problemen med driftskompabilitet i trepartssystem jämfört med fyrpartssystem.

Frågor

- 23) Finns det något segment i betalningskedjan (betalningsavsändare, betalningsmottagare, betalningsmottagarens betaltjänstleverantör, betalningsförmedlare, kortsystem, betalningsavsändarens betaltjänstleverantör) där bristen på driftskompabilitet är särskilt märkbar för närvarande? Hur skulle detta kunna åtgärdas? Hur stor grad av driftskompabilitet skulle krävas för att undvika en splittring av marknaden? Skulle man kunna ta fram minimikrav för driftskompabilitet, särskilt för e-betalningar?
- 24) Hur skulle det nuvarande låsta läget när det gäller driftskompabilitet för m-betalningar och den långsamma utvecklingen av e-betalningar kunna lösas? Är de befintliga ledningsstrukturerna tillräckliga för att samordna, driva på och införa driftskompabilitet inom en rimlig tidsram? Är alla intressentgrupper tillräckligt representerade? Kan konfliktlösningen förbättras på något särskilt sätt och kan insatserna för att nå samförstånd påskyndas?

4.5. Betalningssäkerhet

Betalningssäkerhet för massbetalningar är en nödvändig förutsättning för både betalningsanvändare och näringsidkare. Konsumenterna är med all rätt oroliga över detta, med tanke på de ofta förekommande nyheterna om bedrägerier och dataintrång, och är därför särskilt känsliga för säkerhetsfrågor i samband med kort- och internetbetalningar. Det offentliga samrådet om framtiden för e-handeln på den inre marknaden har bekräftat detta,

²⁵ Europeiska kommissionen har inlett ett förfarande om standardisering för att garantera interoperabilitet på området e-betalningar.

²⁶ iDEAL (tyskt), EPS (österrikiskt) och GiroPay (tyskt).

problemen med betalningssäkerheten ansågs vara ett av de största hindren för en omfattande användning av elektronisk handel.

Säkerhetskraven handlar främst om att förebygga bedrägerier. Den kontinuerliga ersättningen av kort med namnunderskrift (som är försedda med en magnetremsa för kortläsning) med kort med chip och pinkod (EMV-kompatibla kort) har bidragit till att antalet bedrägerier vid köpstället har minskat betydligt på EU-nivå. Vid årsslutet 2010 var cirka 90 procent av alla terminaler för kortbetalning vid försäljningsställena och 80 procent av alla betalkort i EU EMV-kompatibla. Detta har alltså bidragit till att minska kortbedrägerier vid fysiska betalningstransaktioner, men nu ökar bedrägerierna alltmer vid kortbetalningar på distans, särskilt internetbetalningar. Korttransaktioner på distans utgör endast en mindre andel av alla korttransaktioner, men står redan för de flesta kortbedrägerierna. Elektroniska betalningar utan kort är också sårbara för bedrägeri. Möjliga åtgärder för att motverka bedrägerier när det gäller onlinebanker eller andra betalningstransaktioner via internet är till exempel en metod som benämns tvåfaktorsautentisering, dvs. användning av en pinkod tillsammans med ett engångslösenord via sms eller en säkerhetsdosa. Det måste emellertid finnas en lämplig avvägning mellan säkerhetsaspekterna och vikten av att systemen är snabba och lätta att använda.

En annan viktig fråga på detta område är dataskydd. Alla betalningssätt som nämns i denna grönbok medför behandling av personuppgifter och användning av elektroniska kommunikationsnätverk. Känslig kundinformation måste behållas inom en säker betalningsinfrastruktur, såväl vid behandling som vid lagring av uppgifter. I direktiven 95/46/EG²⁷ och 2002/58/EG²⁸ fastställs den rättsliga ramen för behandling av personuppgifter inom EU och reglerna för den behandling av personuppgifter som utförs av de olika aktörer som deltar i en betalning. Detta är ett stort ansvar för alla marknadsaktörer som deltar i en betalningstransaktion. Det är mycket viktigt att autentiseringsmekanismerna för betalningstransaktioner redan från början är utrustade med de funktioner som behövs för att uppfylla dataskyddskraven. Det antal parter som har tillgång till autentiseringsdata under eller efter en betalningstransaktion bör följaktligen begränsas till de parter som är absolut nödvändiga för att utföra transaktionen.

En integrerad marknad för säkra internetbetalningar skulle potentiellt sett kunna underlätta kampen mot webbsidor med olagligt innehåll eller som säljer förfälskade produkter. I enlighet med lämpliga, på förhand fastställda förfaranden skulle betaltjänstleverantörer kunna åläggas att vägra utföra ekonomiska transaktioner på webbsidor som tidigare identifierats som olagliga.

Frågor

- 25) Anser du att fysiska transaktioner, inklusive transaktioner med EMV-kompatibla kort och m-betalningar på korta avstånd, är tillräckligt säkra? Om inte, vilka säkerhetsbrister finns det och hur kan de lösas?

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

²⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

26)	Är kompletterande säkerhetskrav (t.ex. tvåfaktorsautentisering eller användning av säkra betalningsprotokoll) nödvändiga för distansbetalningar (kortbetalningar, e-betalningar eller m-betalningar)? Om så är fallet, vilka strategier/tekniker är effektivast?
27)	Bör betalningssäkerheten understödjas av lagstiftning, eventuellt i samband med andra digitala autentiseringsinitiativ? Vilka kategorier av marknadsaktörer bör omfattas av en sådan rättslig ram?
28)	Vilka mekanismer är mest lämpliga för att garantera skyddet av personuppgifter och efterlevnaden av de rättsliga och tekniska kraven i EU-lagstiftningen?

5. GENOMFÖRANDE AV STRATEGIER/STYRNING

5.1. Styrning av SEPA

Hittills har SEPA främst drivits som ett självreglerande projekt, som har inrättats och förvaltats av den europeiska banksektorn via Europeiska betalningsrådet, med starkt stöd från ECB och kommissionen. Europeiska betalningsrådets styrelse är ansvarig för att förvalta SEPA-systemen och dess ramar och för att införa nya regler eller ändringar av dessa system eller ramar. När det gäller medlemmarna i betalningsrådet har förutom banker för närvarande betalningsinstitut en plats i styrelsen, medan andra betaltjänstleverantörer, betalningsförmedlare, marknadsaktörer på materialsidan (t.ex. programvaruförsäljare eller terminaltillverkare) och användare däremot inte är företrädare.

För att förbättra intressenternas deltagande i styrningen av SEPA på EU-nivå inrättade kommissionen och ECB ett gemensamt högnivåorgan, "SEPA-rådet", i mars 2010. SEPA-rådet samlar representanter på hög nivå från utbuds- och efterfrågesidan på betalningsmarknaden. Syftet är att främja en integrerad marknad för massbetalningar i euro och skapa samförstånd kring de kommande stegen för att slutföra SEPA. SEPA-rådet har inga lagstiftningsmässiga befogenheter och kan inte utfärda bindande bestämmelser.

När förordningen om antagande av tekniska krav för betalningar och autogireringar i euro antas kan en mer direkt involvering av EU-institutionerna i SEPA: styrelse bli aktuell. I detta sammanhang kan man överväga att ge en större roll åt tillsyn, exempelvis via ECB, kommissionen eller Europeiska bankmyndigheten.

Fråga

29)	Hur bedömer du den nuvarande styrningen av SEPA på EU-nivå? Ser du några brister i systemet, och om så är fallet, har du några förslag om hur styrningen av SEPA kan förbättras? Hur anser du att avvägningen mellan en reglerande och en självreglerande strategi bör se ut? Håller du mer om att de europeiska lagstiftande och övervakande organen bör spela en mer aktiv roll med att driva fram SEPA-projektet?

5.2. Styrning på området för kortbetalningar, m-betalningar och e-betalningar

För att öka intressenternas deltagande har Europeiska betalningsrådet inrättat forumen Customer Stakeholders Forum (för SEPA-kontoöverföringar och SEPA-autogiro) och

Cards Stakeholders Group (för kortbetalningar). Båda dessa forum leds gemensamt av betalningsrådet och företrädare för slutanvändarna. När det gäller självreglering fastställs de principer och villkor som banker, betalningsförmedlare och kortsystem måste följa för att vara SCF- eller SEPA-kompatibla i SEPA Cards Framework (SCF), som har antagits av betalningsrådet och har status som frivillig uppförandekod. SCF behöver dock klargöras ytterligare. Trots att man starkt uppmuntrar de operatörer som är villiga att godta betalningar i euro att bli SEPA-kompatibla, har SCF dock inte enhälligt stöd bland intressenterna, och det finns ingen formell mekanism för att tolka, övervaka och genomföra SEPA-kompatibilitet för kortsystem eller för att lösa eventuella tvister.

Arbetet med att inrätta en lämplig ram för e- och m-betalningar har till exempel gått långsamt och integrationsinsatserna har hittills lett till få konkreta resultat, vilket leder till att målen att uppnå driftskompatibilitet, ökad valfrihet och stordriftsfördelar har försenats. Det låsta läget och de osäkerhetsfaktorer som finns leder sannolikt till att marknadsdeltagarna hellre vill "vänta och se". Med tanke på att det för närvarande saknas ett konkret åtagande för detta så viktiga initiativ för EU-ekonomin i stort, krävs det en heltäckande strategi som omfattar lagstiftning och självreglering samt efterlevnad och kontroll av konkurrensreglerna om man ska kunna uppnå en integrerad marknad.

Frågor

- 30) Hur bör standardiserings- och driftskompatibilitetsaspekterna hanteras inom ramen för den nuvarande styrningsmodellen? Finns det ett behov av att öka andra intressenters än bankers deltagande? Hur bör detta göras i så fall (t.ex. genom offentliga samråd, samförståndsavtal, genom att ge SEPA-rådet i uppgift att utfärda riktlinjer för vissa tekniska standarder etc.)? Bör man låta marknadsdeltagarna driva marknadsintegrationen på EU-nivå och framför allt besluta om och på vilka villkor betalningssystem i andra valutor än euro ska kopplas till de befintliga betalningssystemen i euro? Om inte, hur ska denna fråga lösas?
- 31) Bör offentliga myndigheter ha en uppgift i detta sammanhang och i så fall vilken? Skulle man till exempel kunna överväga ett samförståndsavtal mellan de offentliga myndigheterna i EU och EFC där man fastställer tidsfrister och en arbetsplan med specifika delmål ("milstolpar") och specifika måldatum?

6. ALLMÄNNA ANMÄRKNINGAR

Fråga

- 32) I denna grönbok behandlas särskilda aspekter av betalningsmarknaden för kort, e- och m-betalningar och hur denna marknad fungerar. Anser du att några viktiga frågor saknas i grönboken eller inte behandlas tillräckligt detaljerat?

7. NÄSTA STEG

Kommissionen uppmanar alla intresserade parter att lämna sina synpunkter på ovanstående frågor. Svaren ska skickas till markt-sepa@ec.europa.eu och ska ha inkommit till kommissionen **senast den 11 april 2012**.

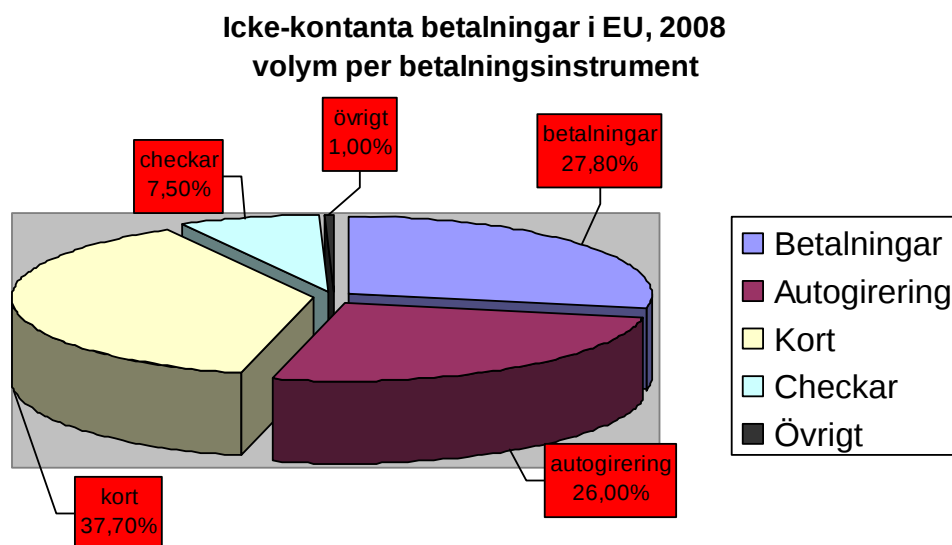
Synpunkterna behöver inte täcka alla de frågor som tas upp i denna grönbok. Ange tydligt vilka frågor dina synpunkter avser. Ge gärna konkreta argument för eller emot de alternativ och förslag som presenteras i grönboken.

Som en uppföljning av grönboken, och på grundval av de svar som lämnas in, kommer kommissionen andra kvartalet 2012 att fatta ett beslut om hur den ska gå vidare. Eventuella förslag kommer att antas fjärde kvartalet 2012 eller första kvartalet 2013. För varje initiativ, både lagstiftningsinitiativ och andra initiativ, kommer det att göras en grundlig konsekvensanalys.

De inkomna bidragen kommer att offentliggöras på internet. För information om behandlingen av dina personuppgifter och ditt bidrag råder vi dig att läsa det bifogade meddelandet om särskilt skydd av personuppgifter.

Bilaga 1: Användning av olika betalningsinstrument

Diagram 1: Kontantlösa betalningar i EU– volym per betalningsinstrument

Källa: ECB, jämförande tabeller, detaljistbetalningar

Tabell 1: Kortbetalningar i EU (2009)

Medlemsstat	Antal betalkort utfärdade per capita	Antal kort-transaktioner per capita ²⁹	Genomsnittligt värde på kort-transaktioner per kort (euro)	Antal transaktioner vid köpstället per kort ³⁰	Årligt värde på transaktioner vid köpstället per kort (euro)
Belgien	1,78	92	55	52	2 843
Tyskland	1,54	30	64	20	1 247
Estland	1,37	116	17	85	1 405
Irland	1,22	72	73	56	4 237
Grekland	1,35	8	101	5	487
Spanien	1,62	47	46	27	1 234
Frankrike	1,35	107	49	80	3 905
Italien	1,15	24	80	22	1 788
Cypern	1,54	40	87	25	2 072
Luxemburg	2,00	109	76	57	4 166
Malta	1,55	27	63	18	1 108
Nederländerna	1,83	125	42	68	2 902
Österrike	1,24	46	63	28	1 395

²⁹

Omfattar inte korttransaktioner med elektroniska pengar.

³⁰

Transaktioner vid köpstället: omfattar transaktioner via betalningsterminaler på köpställen både inom medlemsstaten och utanför den.

Portugal	1,89	100	39	53	2 060
Slovenien	1,66	54	37	32	1 187
Slovakien	0,94	21	57	15	596
Finland	1,74	172	34	100	3 402
Deltotal euroområdet	1,45	58	52	40	2 066
Bulgarien	1,01	2	78	2	138
Tjeckien	0,89	17	38	21	813
Danmark	1,25	180	47	129	5 875
Lettland	1,10	43	20	37	698
Litauen	1,29	28	18	22	384
Ungern	0,88	18	27	21	1 028
Polen	0,87	18	25	21	539
Rumänien	0,60	4	39	7	251
Sverige	1,85	182	40	89	2 735
Storbritannien	2,33	132	58	56	3 294
Totalt EU27	1,45	63	52	43	2 194

Källa: ECB:s betalningsstatistik, februari 2011

Bilaga 2: Bakgrundsinformation om multilaterala förmedlingsavgifter

En multilateral förmedlingsavgift kan vara en procentandel, en schablonavgift eller en kombinerad avgift (en procentandel och en schablonavgift). En rad olika multilaterala förmedlingsavgifter tillämpas i EU. Alla dessa avgifter är inte offentliga. Till följd av informella och formella överenskommelser med kommissionen offentliggörs MasterCard och Visa Europe för närvarande de multilaterala förmedlingsavgifter som de har fastställt (i ett antal länder fastställs förmedlingsavgifterna av lokala banksammanslutningar inom ramen för MasterCard- och Visasystemen, och avgifterna offentliggörs normalt inte). För MasterCard och Visa Europe varierar, beroende på kortkategori och land, de multilaterala förmedlingsavgifterna från noll (Maestro Schweiz) till 1,62 procent (MasterCard betalkort i Polen) och 1,90 procent (Visa betalkort och företagskort i Polen).

Enligt sin informella överenskommelse med kommissionen har MasterCard sänkt sina multilaterala förmedlingsavgifter för gränsöverskridande betalkort och kreditkort för privatpersoner till 0,20 procent respektive 0,30 procent. Visa Europe har sänkt sin multilaterala förmedlingsavgift för gränsöverskridande transaktioner med betalkort för privatpersoner och transaktioner med dessa kort i nio EU-medlemsstater till 0,20 procent. Det riktmarke som använts i dessa överenskommelser är det så kallade turisttestet eller "merchant indifference"-metoden (MIT). Enligt denna metod fastställs den multilaterala förmedlingsavgiften till en nivå där kortbetalning inte leder till högre kostnader för affärsidkarna än kontantbetalningar, vilket innebär att det inte spelar någon roll för affärsidkaren vilket betalningssätt som används. Denna nivå kan därför betraktas som en garanti för att näringsidkarna och deras kunder kan tillgodogöra sig några av de fördelar i form av effektivitetsvinster som det är meningen att multilaterala förmedlingsavgifter ska ge. I vissa fall har konkurrensmyndigheterna godtagit formella eller informella överenskommelser om vissa bestämda nivåer på avgifter mellan banker och andra villkor³¹.

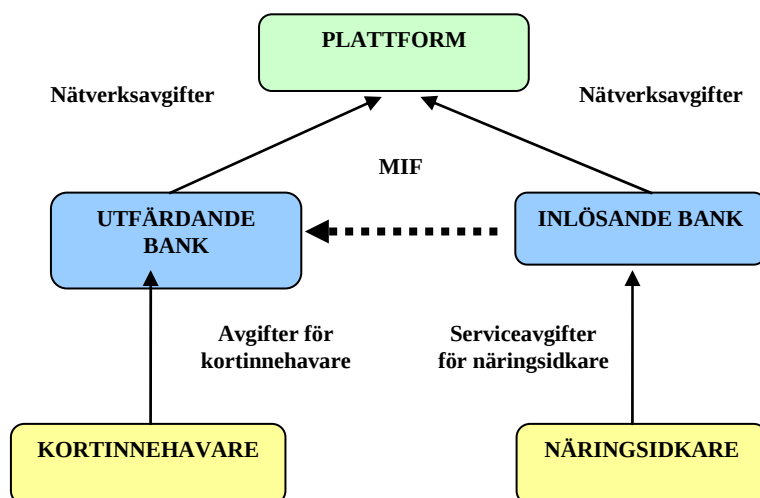
Fyrpartssystem och trepartssystem

Multilaterala förmedlingsavgifter är tillämpliga på transaktioner med betalkort vid köpstället, dvs. transaktioner som görs av kortinnehavaren i näringsidkarens butik. I ett fyrpartssystem ingår den utfärdande betaltjänstleverantören ett avtal med kortinnehavaren (betalningsavsändaren) och näringsidkaren ingår ett avtal med den inlösande betaltjänstleverantören (eller betalningsmottagarens betaltjänstleverantör) för att lösa in de kortbetalningar som görs i näringsidkarens betalningsterminal. Den inlösande betaltjänstleverantören tar ut en serviceavgift av näringsidkaren för sina tjänster.

Förmedlingsavgifterna för sådana system är de avgifter som tas ut av den utfärdande betaltjänstleverantören för de transaktioner som görs med de kort som den har utfärdat. Den kostnad som dessa avgifter utgör bärs av den inlösande betaltjänstleverantören och överförs sedan på näringsidkaren genom höjda förmedlingsavgifter. Förmedlingsavgiften avgör i stor utsträckning det pris som betaltjänstleverantörerna tar ut av näringsidkarna för att de godtar kort. Multilaterala förmedlingsavgifter påverkar följaktligen priskonkurrensen mellan de inlösande betaltjänstleverantörerna till nackdel för näringsidkarna, och i nästa led

³¹ Visa, MasterCard, Pagobancomat, Groupement.

konsumenterna³², särskilt i kombination med de andra affärsmetoder som beskrivs i punkterna 4.1 och 4.2 i denna grönbok.

Trepårtssystem, som ibland kallas patentskyddade kortsystem, skiljer sig från fyrpartssystemen, eftersom transaktionen endast involverar betalningsavsändaren/kortinnehavaren, betalningsmottagaren/näringsidkaren och systemet, medan transaktionen i ett fyrpartssystem involverar betalningsavsändaren/kortinnehavaren, den utfärdande betaltjänstleverantören (betalningsavsändarens betaltjänstleverantör) och betalningsmottagaren/näringsidkaren och näringsidkarens betaltjänstleverantör (den inlösende betaltjänstleverantören eller betalningsmottagarens betaltjänstleverantör). Detta innebär att kortsystemets roll i det senare fallet främst begränsas till att tillhandahålla den nödvändiga infrastrukturen.

I ett trepartssystem är endast en betaltjänstleverantör involverad, som samtidigt är den utfärdande och den inlösende betaltjänstleverantören. När systemet utfärdar licenser för att utfärda kort och lösa in betalningar till flera betaltjänstleverantörer är det dock inte ett "rent" trepartssystem, utan liknar ett fyrpartssystem.

I "rena" trepartssystem har betaltjänstleverantörerna inte enats om den multilaterala förmedlingsavgift som ska tas ut. De enda avgifterna är de avgifter som betalas av kortinnehavaren (årsavgifter, avgifter per transaktion etc.) och de serviceavgifter som betalas av näringsidkaren. Systemet kan dock använda de avgifter det får in till att subventionera en "gren" eller den andra (dvs. näringsidkaren eller kortinnehavaren), vilket leder till en implicit multilateral förmedlingsavgift.

³²

Se kommissionens beslut riktade till MasterCard och Visa – kommissionens beslut av den 19 december 2007 om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet – ärende COMP/34.579 – MasterCard, ärende COMP/36.518 – EuroCommerce, ärende COMP/38.580 – Commercial Cards, och kommissionens beslut av den 8 december 2010 om ett förfarande enligt artikel 101 i EUF-fördraget och artikel 53 i EES-fördraget – ärende COMP/39.398 – Visa MIF.